

Hantossy Magda írták. Utóbbi író ismerteti a VII—VIII. osztályok természet- és gazdasági ismereteinek anyagát.

A folyóirat 7. számában *Mudrinszky Rózsa* cikke áll első helyen: „Az iskolai túlterhelés kiküszöbölése rendszeres figyelemellenőrzés útján“. A túlterhelés állandó probléma. A tanítási módszerek és a szemléltetés fokozott mértéke (film) sokat segít. De még mindig sok munka marad a tanulóra, mert figyelmét nem tudván összpontosítani, nehezebben megy az anyag megtanulása. A figyelmet ébren kell tudni tartania a tanítónak, a figyelmet fegyelmezni és nevelni kell, ezenkívül ellenőrizni is. Ez azonban a mai nagy létszámú osztályokban lehetetlen. A tantermek és a tanítók, tanárok létszámának megfelelő szaporítása, növelése segíthet csak a bajokön.

Bognár Gyula a magyar szólások értékét kiemelve, ezek közül egyháznak eredetét mutatja be, s kívánatosnak tartja, hogy ezek az ifjúság ismeretkincsévé váljanak. Nem elég az idegen szavak kiküszöbölése, díszesebbé teszi nyelvünket a szólások használata is. Forrásmunkái között megemlíti Csefkó Gyula szólásmagyarázatait is.

Beke Ödön nagyon világosan, áttekinthetően ismerteti finn testvéreink iskolarendszerét. Ez erősen alkalmazkodik az ország jellemző adottságaihoz. A kicsiny népsűrűség miatt sok az iskola, többnyire koedukációs rendszerrel. Szinte hihetetlennek látszik az az állítás, hogy nemcsak a kicsinyeknél, de még a nagyoknál sincs protekció. A tanárok óraszámja a mi szemünkben sok, de ha tekintetbe vesszük, hogy a dolgozatok javításának és más hivatalos elfoglaltságnak ideje is beszámít, kiderül, hogy nálunk rosszabb a helyzet. Hiszen nálunk sok helyen még a gazdasági gyakorlat óráit sem hajlandók az iskolai óraszámok közé felvenni.

A folyóirat e számának tanítási példáit Lengyel Ferenc, Gubacs Gábor és Hantossy Magda írták. A VII—VIII. osztály számolás-mérés tananyagát Szeghalmi Elemér és Hantossy Magda körvonalazzák.

Értékes és másutt nehezen megszerezhető része a folyóirat „Előadások“ című része. Itt találunk érdekes fejezetet Jankovits Miklós előadásáról, aki most keresi a módszer fogalmát, szerepét és értékét a nevelésben. Dönteni nem tud. Eredménye: minden jó, ha vége jó.

A **Magyar Tanítóképző** ezévi 2. számában Chobodiczky Alajos az alkotmánytan tanítóképzőben való tanításának módjáról ír. Veress István a tanítói hivatás óráiról szóló közleményét fejezi be. Kisebb közleményei között figyelmet érdemel *Undi Mária* kísérlete, amelyben rajzoktatásunkban előforduló mintegy 200 idegen műszónak magyar megfelelőjére tesz javaslatot. Meg kell szabadítani nyelvünket a felesleges és tudálékosság látszatát keltő rendkívül sok idegen kifejezéstől. Ez a tisztító folyamat nemzeti érzésünknek is javára fog válni.

A folyóirat 3. száma közli a gyakorlati irányú középiskoláról (liceumok) és a népiskolai tanítóképzésről szóló törvényjavaslatokat. *Horn József* a közgazdasági ismereteknek a tanítóképzőkben való tanításáról ír. Gondolatai között sok vonatkozatható a polgári fiúiskolai oktatásra is. A közgazdaságról hiányos, vagy torzképet adni nem szabad. Tanítási módjában biztosítani

kell a tanulók aktivitását. Az anyagot nem előadni, hanem kifejteni kell, a tanulók keressék az összefüggéseket és alkossák meg az ítéletet. A szemléltetés nem annyira külső mint inkább belső szemlélet legyen. Természetesen az indexszámok és grafikonok sok helyen hasznos szolgálatot tesznek. Ahol lehet, konkrét példákból kell kiindulni. *Fekete János* a népoktatás újjászervezéséhez fűz gondolatokat. Nézete szerint az elemi iskola tanterve zsúfolt, úgy, hogy az alapvető ismeretekre a kimondottan életismeretek mellett kevés idő jut. A 8 osztályú elemi iskolát téves megoldásnak látja az eddigi helytelen irányba. A népoktatásnak két tagozata legyen. Egyik a hat, vagy később nyolc éves elemi, melynek tananyagából kihagyandó a gazdaságtan, háztartástan, egészségtan nagy része, a polgári jogok és kötelességek ismerete s más tárgyakból is a fölösleg. A második tagozat külön képzett szaktanítók vezetése alatt álljon. E tagozat minden korú polgár előtt legyen nyitva kötelező külső kényszer nélkül; az intézmény belső életrealitása helyettesítse a kényszert. Ennek megfelelően a tanítóképzés is két különálló fokozatú legyen.

A Budapesti Polgári Iskola II. évfolyamának 3—4. egyesített száma 156 oldal terjedelemben jelent meg.

Serey Ágost szerkesztő a személyét ért támadások miatt ebben a számban elköszön a folyóirat olvasóitól. Meg kell állapítanunk, hogy jó és szép munkát végzett. A felelősséget Békessy Károly vette át.

Cikkei között első *Pintér Jenő* főigazgatónak már más folyóiratokban is megjelent felszólítása: „*Az iskola hivatása a nyelvművelés szolgálatában.*“

Kovács János ny. főiskolai tanár egyik legalaposabb ismerője a polgári iskolai problémáknak. Azt a kérdést veti fel, „*Hány évfolyamú polgári iskolák lehetségesek?*“ „Ezeknek a kérdéseknek őszinte, a társadalom szükségleteit és a pedagógiai lehetőségeket számbavevő megvizsgálása többet használna iskolaügyünknek, mint egy elhamarkodott reform. Egyébiránt bármilyen évfolyamú polgárfajta iskola is lehet hasznos és gyümölcsöző szerve a köznevelésnek.“ Ismerteti a felső népiskola kihalását, a hat osztályú polgári iskola négyosztályúvá visszafejlődésének okait, a hét osztályú polgári iskola megalkotásának kísérleteit és a kereskedelmi, valamint mezőgazdasági felső tagozat különválását. Így alakultak ki a „felsők“ alsók nélkül. Illetve az alsó tagozat, amely nyílegyenesen vezet e „felsőkbe“, maradt a polgári iskola. Magunk részéről hozzátehetjük, hogy intézőköreink a polgári iskolát csak néhány perces futólagos látogatás alapján ismerik legfeljebb, míg az elemi és középiskolának tanulói voltak. Ebből származik a sok meg nem értés, vagy félreismerés.

Hamvai Vilmos egy még kevésbé begyökerezett tanári kötelesség sokféle ágazó, sok munkát kívánó kérdéseiről nyújt rövid ismertetést: „*A tanulók lélektani megfigyelése és vizsgálatáról.*“ Bizony, a felvetett problémák és megoldások útjai nem mentek át eléggé a tanári köztudatba. Vizsgálni kell a tanuló iskolai és magán-megnyilvánulásait, ennek okait keresni a tanuló lelki alkatában, környezetében és főleg megértő emberi lélekkel nézni a fakadó életet. Ne lássuk csak a büntetendő alanyt a gyermekben, hanem a vezetésre, a körülményei által határolt egyénre legyünk tekintettel. A cikkíró